

militant adversus animam, quemadmodum nos præsens beatus Apostolus suis, ut legimus, verbis hortatur. Malitid parvuli estote, quia Dominus gloriæ mortalium se conformavit infantiæ. Sectamini humilitatem, quam Dei filius discipulos suos docere dignatus est. Induite vos virtutem patientiæ, in qua animas vestras possitis acquirere; quoniam qui cunctorum est redemptio, ipse est omnium fortitudo. Quæ sursùm sunt sapit, non quæ super terram. Per viam veritatis et vitæ constanter incedite, ne vos impedianter terrena, quibus sunt parata cœlestia: per Dominum nostrum Jesum Christum, qui cum Patre et Spiritu Sancto vivit et regnat in sæcula sæculorum. Amen.

SERMO II.

IN EADEM SOLEMNITATE.

Designios del Señor en la Epifanía: hasta la crueldad de Herodes sirve al cumplimiento de aquellos: la ceguera de los judíos muestra cuán agradecidos debemos estar nosotros á Dios: moralidad.

Gaudete in Domino, dilectissimi, iterum dico, gaudete: quia brevi intervallo temporis post solemnitatem nativitatis Christi, festivitas declarationis ejus illuxit; et quem in illo die virgo peperit, in hoc mundus agnoscit. Verbum enim caro factum sic susceptionis nostræ temperavit exordia, ut natus Jesus, et credentibus manifestus, et consequentibus esset occultus. Jam tunc ergo cœli enarraverunt gloriam Dei, et in omnem terram sonus veritatis exivit, quando et pastoribus exercitus angelorum Salvatoris editi annuntiator apparuit, et Magos ad eum adorandum prævia stella perduxerunt; ut a solis ortu usque ad occasum veri regis generatio coruscaret, cum rerum fidem et regna Orientis per Magos disce-

rent, et romanum imperium non lateret. Nam et sævitia Herodis, volens primordia suspecti sibi regis extinguere, huic dispensationi nesciens serviebat; ut dum atroci intentus facinori ignotum sibi puerum indiscreta infantium cæde persequitur, annuntiatum cœlitus Dominatoris ortum insignior ubique fama loqueretur, quam promptiore ad narrandum diligentioremque faciebat, et supernæ significationis novitas, et cruentissimi persecutoris impietas. Tunc autem etiam Ægypto Salvator illatus est, ut gens antiquis erroribus dedita, jam vicina ad salutem, per occultam gratiam signaretur; et quæ nondum ejecerat ab animo superstitionem, jam hospitio recuperet veritatem.

Meritò igitur, dilectissimi, dies iste manifestatione Domini consecratus specialem in toto mundo obtinuit dignitatem, quæ in cordibus nostris digno debet splendore clarescere, ut rerum gestarum ordinem non solum credendo, sed etiam intelligendo veneremur. Quantam enim gratiarum actionem debeamus Domino pro illuminatione gentium, probat obcaecatio judæorum. Quid enim tam cæcum, quid tam lucis alienum quā illi sacerdotes et scribæ Israelitarum fuerunt? qui percontantibus Magis, et Herode quærente, ubi Christus secundūm Scripturarum testimonium nasceretur, hoc responderunt de propheticō eloquio, quod indicabat stella de cœlo. Quæ utique poterat Magos, Hierosolymis prætermisis, usque ad cunabula pueri, sicut postmodum fecit, suā significatione perducere; nisi ad confundandam judæorum duritiam pertinuisse, ut non solum ductu syderis, sed etiam ipsorum professione innotesceret nativitas Salvatoris. Jam ergo ad eruditionem gentium propheticus sermo transibat, et prænuntiatum antiquis oraculis Christum alienigenarum corda discebant, cum judæorum infidelitas veritatem ore proferret, et

¹ Segun, en fuerza de.

mendacium corde retineret. Noluerunt enim agnoscere oculis, quem de sacris indicaverant libris; ut quem non adorabant in infantiae infirmitate humilem, postea crucifigerent in virtutum sublimitate fulgentem.

Quæ ista, iudæi, tam imperita in vobis scientia est, tam indocta doctrina? Interrogati, ubi Christus nasceretur, veraciter et memoriter dicitis, quod legistis: *In Bethleem Judæ. Sic enim scriptum est per Prophetam: Et tu, Bethleem, terra Juda, non es minima in principibus¹ Juda. Ex te enim exiit dux, qui regat populum meum Israel.* Hunc principem natum, et pastoribus angeli, et vobis annuntiavere pastores. Hunc principem natum longinquæ Orientalium gentium nationes insolito novi syderis splendore didicerunt. Et ne de loco editi regis ambigerent, vestra eruditio prodidit quod stella non docuit. Cur vobis viam quam aliis aperitis obstruitis? Cur in vestra infidelitate residet dubium, quod ex vestra fit responsione manifestum? Locum nativitatis de Scripturarum testimonio demonstratis, praesentiam temporis de cœli et terræ attestatione cognoscitis: et tamen ubi ad persequendum animus Herodis exarsit, ibi ad non credendum vester sensus obduruit. Felicior ergo ignorantia infantium, quos persequitor occidit, quam vestra scientia, quos in sua perturbatione consuluit. Vos noluitis regnum ejus recipere, cuius oppidum potuistis ostendere. Illi potuerunt pro eo mori, quem nondum poterant confiteri. Ita Christus, ut nullum ei tempus esset absque miraculo, ante usum linguae potestatem Verbi tacitus exercebat; et quasi jam diceret: *Sinite parvulos venire ad me, talium est enim regnum cœlorum, nova gloria coronabat infantes, et de initiis suis parvolorum primordia consecrabat; ut disceretur, neminem hominum divini incapacem esse sacramenti, quando etiam illa ætas gloriæ esset apta martyrii.*

¹ Entre las principales (ciudades) de Judá.

Agnoscamus ergo, dilectissimi, in Magis adoratori- bus Christi vocationis nostræ fideique primitias, et exultantibus animis beatae spei initia celebremus. Exinde enim in æternam hæreditatem cœpimus introire: exinde nobis Christum loquentia Scripturarum arcana pa- tuerunt; et veritas, quam judæorum obcæcatio non re- cepit, omnibus nationibus lumen suum invexit. Hono- retrur itaque a nobis sacratissimus dies, in quo salutis nostræ auctor apparuit; et quem Magi infantem vene- rati sunt in cunabulis, nos omnipotentem adoremus in cœlis. Ac sicut illi de thesauris suis mysticas Domino munierum species obtulerunt, ita et nos de cordibus nostris, quæ Deo sunt digna, promamus. Quamvis enim omnium bonorum sit ipse largitor, etiam nostræ tamen fructum querit industria: non enim dormientibus pro- venit regnum cœlorum, sed in mandatis Dei laboranti- bus atque vigilantibus; ut si dona illius irrita non fece- rimus, per ea quæ dedit, mereamur accipere quod pro- misit. Unde cohortamur dilectionem vestram, ut absti- nentes vos ab omni opere malo, quæ sunt casta et justa sectemini. Filii enim lucis abjicere debent opera tene- brarum. Itaque odia declinate, mendacia abjicite, su- perbiæ humilitate destruite, avaritiam largitate dele- te. Decet enim ut capiti suo membra convenient, ut promissarum benedictionum mereamur esse consortes: per Dominum nostrum Jesum Christum, qui cum Pa- tre et Spiritu Sancto vivit et regnat Deus in sæcula sæculorum. Amen.

SERMO X.

DE QUADRAGESIMA.

Elogio de la caridad.

Inter omnes, dilectissimi, dies, quos multis modis honorabiles habet christiana devotione, nullus est excellentior festivitate paschali, per quam in Ecclesia Dei universarum solemnitatum dignitas consecratur. Si quidem etiam ipsa Domini ex matre generatio huic fuit impensa sacramento, nec alia fuit Dei Filio causa nascendi, quam ut cruci posset affigi. In utero enim Virginis suscepta est caro mortalis: in carne mortali completa est dispositio passionis; effectumque est inefabilis consilio misericordiae Dei, ut esset nobis sacrificium redemptionis, abolitio peccati, et ad aeternam vitam initium resurgendi. Considerantes autem quid per crucem Domini adepta est universitas mundi, cognoscimus ad celebrandum paschae diem meritò nos quadraginta dierum jejunio preparari, ut digni possimus divinis interesse mysteriis. Non enim summos tantum antistites, aut secundi ordinis sacerdotes, nec solos sacramentorum ministros, sed omne corpus Ecclesiæ, universumque fidelium numerum, ab omnibus contaminationibus oportet esse purgatum, ut templum Dei, cui fundamentum est ipse fundator, in omnibus lapidibus speciosum, et in tota suâ parte sit lucidum. Nam si regum aedes et sublimiorum praetoria potestatum, omni ornatu rationabiliter excoluntur, ut excellentiora

¹ Fíjese la atención en esa serie de hermosos pensamientos, que forman un raciocinio perfecto, y terminan en una buena transición para hablar más determinadamente de la caridad.

sint eorum domicilia, quorum ampliora sunt merita: quantum pere ædificandum, quanto est honore decordum, ipsius Deitatis habitaculum! Quod licet inchoari et perfici sine suo auctore non possit, habet tamen ab ædificante donatum, ut etiam labore proprio querat augmentum. Viva enim rationabilisque materies ad extirptionem templi istius assumitur, et per spiritum gratiæ, ut voluntariè in unam compagem congruat, incitat: quæ ideo dilecta, ideo quæsita est, ut et ipsa ex non querente querens, et ex non diligente diligens sit, dicente beato Joanne apostolo: *Nos ergo diligamus, quia Deus prior dilexit nos.* Cum igitur et omnes simul, et singuli quique fidelium, unum idemque Dei templum sint: sicut perfectum hoc in universis, ita perfectum debet esse in singulis: quia etsi non eadem est membrorum omnium pulchritudo, nec in tanta varietate partium meritorum potest esse parilitas, communionem tamen obtinet decoris connexio charitatis. In sancto enim amore consortes, etiam si non eisdem utuntur gratiæ beneficiis, gaudent tamen invicem bonis suis, et non potest ab eis extraneum esse quod diligunt, quia incremento ditescunt proprio qui profectu lætanatur alieno.

In hac, dilectissimi, unitate sanctorum ubi idem amat, idem diligitur, idemque sentitur, nec superbis locus est, nec invidis, nec avaris; et quidquid est illud quo aut vanitas gloriatur, aut ira sævit, aut luxuria lascivit non in Christi fœdere, sed in diaboli parte censetur, longèque a sedibus pietatis excluditur. Fremit itaque innocentia adversarius et pacis inimicus, et quia ipse in veritate non stetit, totamque naturæ suæ gloriam, dum superbis, amisit; dolet hominem misericordia Dei reparari, et in ea bona, quæ ipse perdidit, introduci. Nec mirum si peccati auctor probitatem recte

¹ O la lujuria pierde el juicio.

agentium cruciatur, et eorum, quos dejicere non potest, stabilitate torquetur, quandoquidem etiam inter homines reperiuntur qui opera hujus malignitatis imitantur. Multi enim, quod dolendum est, profectibus uruntur alienis, et qui se virtutibus vacuos despici neverunt, armantur in odium eorum, quorum non sequuntur exemplum. Servi autem Dei, et discipuli veritatis, etiam dissimiles sui diligit, et bellum vitiis potius quam hominiibus indicunt, nulli malum pro malo redentes, sed correptionem peccantium semper optantes; pulchrum enim valde est, et divinæ benevolentiae comparandum, sui quemque in altero meminisse, et amare propriam etiam in hoste naturam. Siquidem plurimos novimus in optimos mores transiisse de pessimis, ex ebriosis sobrios, ex crudelibus misericordes, ex rapacibus largos, ex incontinentibus castos, ex ferocibus factos esse tranquillos¹. Dicente autem Domino: *Non veni vocare justos sed peccatores*, nulli christiano quemquam odisse permittitur, quia nemo nisi in remissione peccatorum salvatur, et quos viles fecit carnalis sapientia, nescimus quam pretiosos spiritualis sit factura gratia.

Sit ergo sanctus Dei populus, sit benignus: sanctus, ut declinet prohibita; benignus, ut faciat imperata. Quamvis enim magnum sit habere rectam fidem sanamque doctrinam, et multa laude digna sit circumcisio glandæ, lenitas mansuetudinis, puritas castitatis; nudæ sunt tamen omnes sine charitate virtutes, nec potest dici in qualibet morum excellentia fructuosum, quod non dilectionis partus ediderit. Unde in Joannis Evangelio

¹ Bella serie de antítesis de palabras. Aquí harémos observar que el estilo de san Leon tiene mucho de antítetico, lo cual no calificamos nosotros de belleza; solo decimos que si tal era el gusto de la época, nuestro Pontifice se acomodaba á él muy de intento con la mira de hacer mas provechosos sus sermones. Sobre el uso de las figuras véase lo que decimos en la Retórica.

Dominus dicit: *In hoc cognoscent omnes quia mei discipuli estis, si dilectionem habueritis ad invicem*. Et in ejusdem apostoli epistola legitur: *Charissimi, diligamus invicem, quoniam charitas ex Deo est, et omnis qui diligit, ex Deo natus est, et cognoscit Deum; et qui non diligit, non novit Deum, quoniam Deus charitas est*. Discutiant ergo se fidelium mentes, et intimos sui cordis affectus verâ examinatione ¹ dijudicent, ut si repositum aliquid in conscientiis suis de fructibus charitatis invenerint, Deum sibi inesse non dubitet: et ut magis magisque tanti hospitis sint capaces, fiant perseveranter in misericordiæ operibus ampliores. Si enim dilectio Deus est, nullum debet habere terminum charitas, quia nullo potest claudi fine Divinitas.

Ad exercendum igitur, dilectissimi, charitatis bonum, quamvis omne tempus sit congruum, præsentes tamen dies specialius cohortantur, ut qui pascha Domini cupiunt cum animi et corporis sanctificatione suscipere, hanc maximè gratiam conentur adquirere, qua et omnium continetur summa virtutum, et multitudo tegitur peccatorum. Et ideo celebratur illud eminenſ super omnia sacramentum, quo iniquitates nostras Jesu Christi sanguis abolevit, misericordiæ primitiis hostias præparemus, et quod nobis bonitas Dei contulit, nos quoquè eis, qui in nos peccavere, præstemus. In oblivionem mittantur injuriæ, supplicium jam nesciant culpæ, at a vindictæ metu omnes subditorum absolvantur offendæ. Neminem teneant claustra pœnalia, nec in custodiis tenebrosis tristes reorum gemitus per severent. Si quisquam tales pro aliquo delicto obnoxios tenet, peccatorem se esse non dubitet, et ut indulgentiam ipse accipiat, gaudeat se invenisse cui parcat, ut

¹ Esta voz, no muy usada, se encuentra en Ulpiano (L. U. D. de abigeis) en el mismo sentido de examen, ó investigacion, que tiene aquí.